

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

НАРОДНИ МУЗЕЈ

Број 068
15.01. 2025 год.
ПОЖАРЕВАЦ

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ПОЖАРЕВЦУ ЗА 2025. ГОДИНУ

Народни музеј Пожаревац
Број: 068
Датум: 15.01.2025.
ПИБ: 102027659
Матични број: 06961304

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ПОЖАРЕВЦУ ЗА 2025. ГОДИНУ

Народни музеј Пожаревац је основан 1896. године и спада у један од најстаријих музеја у Србији. Музеј истражује и покрива територије осам општина Браничевског округа. У својим збиркама чува преко 60.000 предмета из разних периода.

Музеј прикупља, чува, обрађује, систематизује, истражује, презентује и документује уметничко-историјска дела од значаја, као и целокупно културно наслеђе и у складу са тим води регистре и документацију о културним добрима; пружа стручну помоћ у чувању и одржавању културних добара, њиховим власницима и корисницима; систематизује културна добра у збирке путем инвентарних књига, каталога и регистра збирки, обавља превентивну заштиту културних добара из својих збирки, употпуњује збирке откупом од физичких лица, поклонима, легатима, из оставштина и разменом с другим музејима, презентује јавности културна добра из збирки путем сталне поставке, повремених и гостујућих изложби, организује повремене изложбе, прикупља, чува и обрађује документацију која подразумева и књижну грађу, прикупља, чува и обрађује архивску грађу од значаја за истраживање културних добара и историјат Музеја. Своју делатност Музеј обавља у складу са Уставом РС, Законом о култури, Законом о културним добрима, другим важећим законима и подзаконским актима, Посебним колективним уговором за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и Статутом Музеја. Законски оквири музејске делатности у Србији дефинисани су низом закона, правилника и стандарда који регулишу рад музеја. Главни законски оквири укључују:

1. **Закон о културним добрима:** Овај закон дефинише шта су културна добра, њихову заштиту, управљање, финансирање и надзор. Одређује обавезе музеја у погледу чувања, заштите и презентације културних добара.
2. **Закон о музејској делатности:** Овај закон уређује делатност музеја, њихову организацију, управљање, финансирање, као и права и обавезе музејских радника. У њему су прописане процедуре за оснивање музеја, категоризацију и акредитацију музејских установа.
3. **Закон о јавној својини:** Овај закон регулише управљање и коришћење јавне својине, што укључује и културна добра која се налазе у музејима.

4. **Закон о заштити непокретних културних добара:** Овај закон се односи на заштиту, конзервацију и одржавање непокретних културних добара, укључујући историјске зграде, археолошка налазишта и друга важна места.
 5. **Правилници и стандарди:** Поред закона, постоје и бројни правилници и стандарди који регулишу специфичне аспекте музејске делатности, као што су:
 - Правилник о условима за оснивање и рад музеја.
 - Стандарди за конзервацију и чување музејских предмета.
 - Правилник о дигитализацији музејских збирки.
 - Упутства за организацију изложби и образовних програма.
 6. **Међународни уговори и конвенције:** Србија је потписница више међународних уговора и конвенција које утичу на музејску делатност, као што су:
 - Конвенција о заштити светске културне и природне баштине (УНЕСКО).
 - Конвенција о мерама за забрану и спречавање недозвољеног увоза, извоза и преноса својине културних добара.
 - Конвенција о заштити и промоцији разноликости културних израза.
 7. **Закон о култури:** Овај закон уређује општи правни оквир за културну делатност у Србији, укључујући и рад музеја. Обухвата финансирање културних пројеката, подстицаје за културну делатност и мере за подршку културним институцијама.
- Ови законски оквири осигуравају да музеји у Србији функционишу у складу са највишим стандардима заштите, управљања и промоције културне баштине.
- Приликом израде Програма рада Народног музеја у Пожаревцу, детаљно је анализирано постојеће стање у свим аспектима музејског деловања и исказане потребе, уз строго поштовање одредби Закона о музејској делатности, Закона о културним добрима и Закона о култури. У складу са овим законима и решењем о територијалној надлежности музеја у Србији, Народни музеј у Пожаревцу је музеј комплексног типа који своју делатност обавља на територији Браничевског округа, обухватајући више општина: Пожаревац, Велико Градиште, Голубац, Мало Црниће, Жабари, Петровац на Млави, Кучево и Жагубица.

Организациона структура Народног музеја Пожаревац је следећа:

1. **Директор и општи послови**
2. **Служба за стручне музејске послове са одељењима:**
 - Одељење археологије;
 - Одељење етнологије и Етно – парк на Тулби;
 - Пожаревачки мир
 - Одељење историје уметности са Легатом Миодрага Марковића и Галеријом Народног музеја Пожаревац
 - Одељење техничке заштите музејског материјала;
3. **Служба за односе са јавношћу са Одељењем библиотеке и одељењем музејске документације.**

Народни музеј Пожаревац обухвата седам објеката:

1. Главна зграда музеја, ул. Др Воје Дулића 10
2. Спомен збирка Миодрага Марковића, ул. Др Воје Дулића 12
3. Музеј културне историје, ул. Немањина 9
4. Кућа Добрњчевих, ул. Немањина 33
5. Етно парк Тулба, ул. Косте Стаменковића бб
6. Шатор Пожаревачког мира, ул. Косте Стаменковића бб
7. Галерија Народног музеја Пожаревац, ул. Стари корзо 14

Годишњи план кадрова:

Музеј има 22 запосленог на неодређено време:

- 1 Директор, кустос археолог, висока стручна спрема
- 1 дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове, висока стручна спрема;
- 1 пословни секретар, висока стручна спрема;
- 1 музејски саветник етнолог, висока стручна спрема;
- 1 музејски саветник археолог, висока стручна спрема;
- 1 музејски саветник археолог, висока стручна спрема;
- 1 виши кустос археолог, висока стручна спрема;
- 1 кустос етнолог, висока стручна спрема;
- 1 кустос историчар уметности
- 1 кустос историчар
- 1 виши кустос историчар уметности, висока стручна спрема;
- 2 музејска виша документариста, висока стручна спрема;
- 1 виши музејски едукатор, висока стручна спрема;
- 1 сарадник дигиталних процеса, висока стручна спрема;
- 1 самостални водич, висока стручна спрема;
- 1 самостални техничар у музејској делатности, висока стручна спрема
- 1 водич, средња стручна спрема;
- 1 виши препаратор, средња стручна спрема;
- 1 домар, средња стручна спрема;
- 2 чистачице/курири, нижа стручна спрема.

Музеј има 2 запосленог на одређено време:

- 1 археолог, висока стручна спрема;
- 1 археолог, висока стручна спрема

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ПОЖАРЕВЦУ ЗА 2025. ГОДИНУ

План и програм је структуриран тако да својим садржајем максимално одражава реалну праксу и могућности у практичном организовању система музејске делатности, пружајући ефикасну програмску платформу. Циљ овог плана је унапређење музејских активности, модернизација инфраструктуре и промоција културних вредности.

Општи циљеви

У оквиру делатности музеја, не спада само културни и научни рад. Музеј мора бити усмерен, на социјални рад, истраживања и едукацију, рад са децом и младима, као и са грађанима свих социјалних група и доби. Циљ није само промоција културе, уметности и науке, већ и развој креативности и боље комуникације. Такође, развијање свести о традицији, културном наслеђу и његовом очувању, подстицању на учење и самостално одлучивање, како би се развила и активирала одговорност појединца и одређених група, зарад побољшања квалитета живота заједнице. Кроз партнерске односе са многим удружењима и институцијама, потребно је радити на бољој обавештености и задовољавању културних потреба грађана, те тако спроводити и програме за које пре свега постоји интерес и потреба, са акцентом на важне догађаје као што су „Година археологије 2025“ и ЕХРО 2027¹.

Неки од основних циљева су:

- Проширење програма
- Програме развијати у складу са потребама становништва (спровести истраживање)
- Омогућити нове просторије
- Ојачати идентитет музеја
- Јачање сарадње, партнерстава и умрежавања са другим субјектима у земљи и иностранству

¹- Међународна изложба ЕХРО 2027, која ће се одржати у Београду, је глобални догађај који окупља земље из целог света како би приказале своје иновације, културу и напредак. Овај догађај ће привући мноштво посетилаца из целог света и добра је прилика да се Србија представи у најбољем светлу. Музеји широм Србије имаће прилику да дају своју културну понуду, путем изложби, тематских вечери и дискусија везаних за спорт и музику. Неопходно је развити детаљан план пројекта који укључује све аспекте, активности, временски оквир и очекиване резултате. Идентификовати потенцијалне изворе финансирања, као што су министарства, међународне организације, велике компаније које имају интереса у спорту, музици и туризму, затим фондације које подржавају културне, образовне и спортске пројекте. Размотрити да ли Србија као домаћин има приступ ЕУ фондовима.

- Проширење извора прихода, аплицирање на домаће и европске пројекте из различитих позиција
- Већи број волонтера и стручних спољних сарадника

Задаци

- Пратити, истражити и анализирати потребе корисника, а у складу са тим мењати и радити на побољшању услуга
- Бринути о очувању локалног идентитета у сарадњи са образовним институцијама и институцијама у култури, те кроз богате програме развијати културну разноликост
- Акценат ставити на различите програмске активности за децу и младе, особе са сметњама у развоју, незапослене и социјално угрожене
- Унапредити квалитет услуга, програма и рад запослених
- Појачаним маркетиншким и промотивним активностима упознати грађане са радом музеја.

Општи стратешки план

Што се тиче будућности Народног музеја у Пожаревцу и његовог деловања, најважније је радити на афирмацији и ширењу његовог делокруга. Културни ресурси су кључни за планирање будућности заједнице. Улагање у културни развој пружа потенцијал за побољшање квалитета живота заједнице, кроз увећање културне понуде. Како би се превазишло тешко стање у области културе, требало би успоставити основне путоказе развоја културних активности, кроз различите области деловања.

Стратегија програмског развоја, подразумева развијање постојећих и увођење нових програма, којима ће пажња бити усмерена на локалну самоодрживост и имплементацију културне баштине као локалног ресурса.

Стратегија умрежавања, подразумева већу сарадњу са другим културним и едукативним центрима у земљи и иностранству – фестивалима, организацијама, позориштима, музејима, уметничким галеријама, школама, вртићима итд.

Стратегија позиционирања и препознатљивости је стварање позитивног угледа, приказивање музеја и афирмисање као информативне базе локалне заједнице и средишта активности, које су доступне свима. Стварање културног идентитета региона, на основу културне баштине, културних манифестација и уметничког стваралаштва, за шта већ постоји добар потенцијал.

Очекивани резултати

- Раст броја корисника

- Развој програма и манифестација
- Задовољавање културних и образовних потреба корисника
- Доступност програма свим циљаним групама
- Стручно унапређивање радних делатности
- Веће приказивање у јавности и стручним круговима
- Активни и ангажовани запослени
- Сарадње и партнерства са културним институцијама Републике Србије и региона
- Већи број спољних стручних сарадника и волонтера
- Проширење извора прихода
- Боља техничка опремљеност
- Нови примеренији простори
- Разумевање и подршка локалне власти

Основне активности музеја: Задржавање континуитета и развој

Народни музеј у Пожаревцу је водећа установа културе Браничевског округа и једна међу најстаријим основаним у земљи, која има дуг континуирани развој, традицију и искуство у организовању различите програме из разних делатности. Поред стручног ангажовања радника музеја, ово произилази и из сарадње са другим установама културе, школама, удружењима, уметници и стручњацима из различитих области, који су своје идеје и програме реализовати преко музеја. Постојање ове здраве основе, треба искористити за унапређење и проширивање сарадње на локалном, регионалном и међународном нивоу, управо кроз већ развијене основне музејске активности, а то су:

1. Изложбе

- Сталне изложбе:

- Археолошке збирке: Представљање археолошких артефаката из праисторијског, античког и средњовековног периода.
- Етнолошка збирка: Изложба традиционалних ношњи, алата, намештаја и свакодневних предмета локалног становништва.
- Историјска збирка: Приказ важних догађаја и личности из историје Пожареваца и околине.

- Тематске изложбе:

- Приказ различитих збирки и колекције са историјским значајем.
- Изложбе радова локалних уметника кроз историју.
- Изложбе посвећена традиционалним занатима и њиховој модерној интерпретацији.

2. Едукативни програми

- Радионице:

- Радионица за децу где ће моћи да истражују различите аспекте људског друштва

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

- Радионица за одрасле и децу на којој ће учесници учити о традиционалним техникама израде рукотворина.

- *Предавања и семинари:*

- Серије предавања о кључним историјским догађајима и личностима из Пожаревца (умрежавање локалних стручњака и еминентних стручњака из одређених области).

- Семинари о модерним археолошким методама и значајним открићима.

3. Културне манифестације

- Специјални програм са вођеним турама, интерактивним изложбама и уметничким перформансима.

- Манифестација која укључује радионице, предавања и вођене туре по историјским локалитетима Пожаревца.

- Приказ локалне традиције кроз музику, плес, занате и гастрономију.

4. Издавачка делатност

- Издавачка делатност музеја постоји и значајан је део његових активности, јер омогућава музеју да подели своја истраживања, колекције и знања са широм публиком. Неопходно је поновно покренути издавање часописа VIMINACIUM, који је био врло препознатљив и цењен код стручне јавности. Часопис је имао своју репутацију у музеолошком и научном свету, као извора квалитетних истраживања и информација.

- Важно је инсистирати на бољој промоције публикација кроз разне канале, укључујући друштвене мреже, веб страницу музеја, новине и часописе, ради остваривања прихода од продаје публикација и са овим средствима подржати будуће издавачке пројекте.

5. Маркетинг и промоција

- Друштвене мреже: Активно присуство на друштвеним мрежама (Фејсбук, Инстаграм, Твитер и друге пригодне друштвене платформе) за промоцију догађаја и активности.

- Сарадња са локалним медијима: Редовно објављивање информација о активностима музеја у локалним новинама, радио станицама и телевизијама.

- Туристичке агенције: Сарадња са туристичким агенцијама и другим установама ради промоције музеја међу туристима.

6. Професионални развој запослених

- Стручне обуке: Редовно слање запослених на курсеве и семинаре из области музеологије, археологије, историје и менаџмента у култури.

Унапређење инфраструктуре

- Привођење крају реновационих пројеката.
- Израда нацрта плана за реновирање дела музеја који захтева хитне интервенције.
- Побољшање сигурносних система за заштиту експоната.
- Израда плана за решавање изложбеног простора и сталне поставке.
- Побољшање приступачности за особе са инвалидитетом.

Унапређење музејске збирке и изложбених капацитета

- Проширење сталне поставке са новим експонатима из локалних археолошких ископавања Браничева.
- Организација тематских изложби са акцентом на локалну историју.
- Набавка нових експоната кроз донације и откупе.
- Сарадња са другим музејима на размени изложби, и другим активностима.

Дигитализација и модернизација

- Наставак дигитализације и сређивања музејских збирки.
- Наставак дигитализације и сређивања библиотечке грађе.
- Формирање документационог одељења, које ће дужити, систематизовати и старати се о музејској документацији.
- Оптимизација web сајта музеја.
- Увођење интерактивних водича путем апликација.

Јачање међуинституционалне сарадње

- Веома је важно поново успоставити приснију сарадњу са Археолошким парком Виминацијум, односно Археолошким институтом у Београду.
- Успостављање сарадње са Филозофским факултетом, допринело би већем броју волонтера и студената (због обавезне стручне праксе) и стручних спољних сарадника.

Стратегија финансијског планирања

Када је реч о финансијским средствима, локална самоуправа као оснивач је у обавези да обезбеди основна средства за рад музеја, али понекад поведени личним жељама превазилазимо овај оквир.

Ако није могуће обезбедити средства, која излазе из оквира “основног“, потребно је пронаћи друге изворе. Пројекте који превазилазе оквире локалног интереса, потребно је уклопити у културну политику Министарства културе. С друге стране постоје пријаве на националне и међународне конкурсе за финансирање културних и научних пројеката.

У свим развијенијим земљама, култура подразумева значајан друштвени и економски ресурс. Међутим код нас, овај капитал је готово потпуно неискоришћен, због чега је потребно уложити одређени напор и средства, како би се генерисао приход од улагања у културу.

МУЗЕОЛОШКА ДЕЛАТНОСТ – ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

2. Служба за стручне музејске послове са одељењима

- Одељење археологије**

Музејски саветник археолог Драгана Спасић-Ђурић

Музејски саветник археолог Теодора Бранковић

Виши кустос археолог Оливера Миловић

Кустос археолог Саша Живановић

Ирена Славковић, археолог

Сања Милутиновић, археолог

Збирка Виминациум и пројекат Браничево

(Музејски саветник археолог Драгана Спасић-Ђурић)

Средства која су буџетом опредељена односе се на пројекат
Археолошка истраживања средњовековног Браничева на лок.
Мали град-Тодића црква, у С. Костоцу

На основу одобрених средстава за истраживање средњовековног Браничева од 2. 450. 000,00 РС, археолошка истраживања се могу реализовати у значајно измењеном обиму и трајању; због тога, објекти (18 и 19) и некропола откривени током 2024., не могу да се истраже у целини, за што је неопходно отварање веће површине, а што подразумева већи број физичких радника или радних дана.

Програм и план рада истраживања на основу одобрених средстава пројектован је на 23 до 25 радник дана, са максимално 13 физичких радника и четири стручна члана екипе, од којих је један руководиоца истраживања а други задужен за техничку документацију; други део послова и сарадника односи се на финализацију резултата истраживања: снимања дроном, и тотал станицом, дигитализација документације, израда Гис базе и конзервација предмета. Теренски рад екипа обавља у закупљеном помоћном простору цркве св. Ђорђа, у периоду приближно од краја јуна, до прве половине августа 2025.

Античка збирка са лапидаријумом и Римска нумизматичка збирка (Музејски саветник археолог Теодора Бранковић)

- У току је рад на писању монографије под називом *Новац колоније Виминацијум из римске нумизматичке збирке у Народном музеју у Пожаревцу*. У овој фази ради се на мерењу тежине и пречника новца, као и исчитавању аверсних легенди.
Аутори монографије: Бојана Борић-Брашковић (Народни музеј Србије), Мирјана Војвода (Археолошки институт) и Теодора Бранковић (Народни музеј Пожаревац).
- У припреми је монографија о фибулама из античке збирке НМП под називом *Фибуле из античке збирке Народног музеја Пожаревац*. У периоду од 2021-24. путем поклона античка збирка је обогаћена за преко 60 нових примерака фибула, које су обогатиле колекцију фибула у збирци. Радом ће бити обухваћено 250 фибула. Текст ће пратити каталог са фотографијама и обређен број табли са цртежима. Током 2025. године приступиће се фотографисању и обради фотографија.
- Припрема текста о настанку и историјату античке збирке и римске нумизматичке збирке НМП, за Монографију 1896-2026 - *130 година Народног музеја Пожаревац*.
- У припреми је рад под називом *Аполон или Херакле (Apolon versus Herakle)*, мушки торзои из античке збирке Народног музеја Пожаревац.
- Писање текстова за каталоге изложбе *Геме и камеје из античке збирке НМП- MNEMONIYE \ MEMENTO \ SETI ME SE*, која ће током 2025. године гостовати у Мајданпеку и Смедеревској Паланци.
- Рад на припреми каталога новца из римске нумизматичке збирке- *Римска нумизматичка збирка Народног музеја у Пожаревцу- Провинцијска ковања*.

ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

- Изложба *Геме и камеје из античке збирке НМП- MNEMONIYE \ MEMENTO \ SETI ME SE*, гостоваће у Мајданпеку и Смедеревској Паланци.
- Припрема мултидисциплинарног садржаја за манифестацију Музеји србије- Музеји за 10, под називом *Од силицијума до силицијумске долине*.

*Припрема изложбе и каталога- *Tria Faces Margi*

Изложбу ће чинити панои (израђених од форека) са пригодним текстовима и предмети са локалитета Маргум, који се налазе у античкој збирци НМП. Планирано је да изложба буде двојезична: српско-енглеска.

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

Изложбу ће пратити презентација под називом *Маргум у светлу археолошких налаза*, предмети из археолошких збирки Народног музеја Пожаревац.

*Припрема изложбе и каталога- *Gloria Exercitus!*

Панои од форекаса, каталог, идејно решење застава (предвиђена је штампа златотиском на платну).

Синопис: Окосницу ове изложбе чине два изузетно значајна предмета који се чувају у античкој збирци НМП. Реч је о деловима два латеркула (LATERCULUM). Латеркулум представља списак који садржи попис војника и њихових звања. На споменику је уклесан списак легионара који су регрутовани за VII Клаудијеву легију, током 169. године и у служби били до 195. године.

Причу на форекасама ће пратити и археолошки материјал са војном тематиком војном тематиком из античке збирке НМП.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА АРХЕОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА

- Постављање конзервиране пластике на наменске постаменте

Образложење: Током претходних година конзервирано је 32 предмета (скулптуре и портрети) израђених од мермера. За излагање предмета у оквиру сталне поставке набављено је 12 наменских постамената, који ће олакшати излагање предмета. постаменте.

- Допуна сталне поставке нумизматичким материјалом

У две нумизматичке витрине, у оквиру сталне поставке, биће изложен материјал из Римске нумизматичке збирке НМП. Овај сегмент поставке ће омогућити увид у део богате нумизматичке збирке.

ПРОМОЦИЈА ПУБЛИКАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ/ПРЕДАВАЊА

*Промоција публикација: *Конзервирани споменици из лапидаријума античке збирке Народног музеја Пожаревац*, Народни музеј Пожаревац, Пожаревац 2022. и *Конзервирана пластика из античке збирке Народног музеја Пожаревац*, Народни музеј Пожаревац, Пожаревац 2023.

Планирана је промоција ове две публикације са циљем да се публици представе резултати пројекта, као и да се скрене пажња на значај конзервације. На промоцији је планирано да говоре др Маја Франковић, конзерватор саветник (Народни музеј

Србије), др Љубиша Васиљевић, музејски саветник (Народни музеј Крушевац) и аутор Теодора Бранковић, музејски саветник (Народни музеј Пожаревац). Промоцију ће пратити и камерна изложба изабраних предмета, који ће бити постављени у витрине и на постаменте.

**Презентација- предавање: Ледерата- базни логор цара Трајана за освајање Дакије.*

ОБРАДА И ЗАШТИТА АНТИЧКЕ И РИМСКЕ НУМИЗМАТИЧКЕ ЗБИРКЕ

- Наставиће се рад на обради предмета из античке и римске нумизматичке збирке, које обухвата инвентарисање предмета по нумерус куренсу, њихово фотографисање и смештај.
- Одређен број кутија у којима су смештени предмети су дотрајале биће замењен пластичним кутијама.
- Предмети мањих димензија биће пребачени из папирних коверти у пластичне зип кесице.
- Рад на обради и сређивању студијског керамичког материјала са ископавања Маргума.

ПРИСУСТВОВАЊЕ НА СТРУЧНИМ СКУПОВИМА И КОНФЕРЕНЦИЈАМА

- Присуствовање седницама Српског археолошког друштва, Музејског друштва Србије и ИКОМ-а.
- Припрема презентација за научне скупове и конференције по позиву.

ДРУГИ ПОСЛОВИ ВЕЗАНИ ЗА РАД НАРОДНОГ МУЗЕЈА ПОЖАРЕВАЦ

- *Стручно вођење посетилаца кроз поставку на српском и енглеском језику.
- *Учествовање у комисијама Народног музеја Пожаревац.
- *Сарадња са колегама из других установа културе и научних установа.
- *Сарадња са средствима информисања у циљу презентације садржаја Народног музеја Пожаревац.
- *Постављање садржаја на ФБ страницу музеја.

Праисторијска збирка Народног музеј Пожаревац (Кустос археолог Саша Живановић)

1. АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА И РЕКОГНОСЦИРАЊА

1.1. ХИТНЕ АРХЕОЛОШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Хитне археолошке интервенције неопходно је имати у виду, како би се на одговарајући начин реаговало на неочекиване археолошке налазе и угроженост археолошких локалитета, као што су Ледерата, Маргум, Градац у Калишту итд.. У случају хитних археолошких интервенција, понекад је неопходно спровести стручна ископавања како би се спречила штета и омогућило адекватно документовање и заштита налаза (за овакве интервенције није могуће унапред планирати финансијска средства, већ су неопходна додатна средства, ако се укаже потреба).

- Разлози за хитне интервенције

Археолошки локалитети и налази су често изложени различитим факторима који могу угрозити њихово очување. Неки од кључних разлога за хитне интервенције укључују:

- **Грађевински радови и урбанизација:** Ненадане грађевинске активности у близини археолошких налазишта могу довести до оштећења или уништавања важних артефаката.
- **Ерозија и природне непогоде:** Климатски услови, као што су кише и поплаве, могу узроковати ерозију и оштећења археолошких налазишта.
- **Пљачка и нелегална ископавања:** Нелегалне активности на археолошким локалитетима могу довести до губитка непроцењивих артефаката и информација.

1.2. ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ

1.2.1. СИСТЕМАТСКО АРХЕОЛОШКО ИСТРАЖИВАЊЕ АНТИЧКЕ ВИЛЕ РУСТИКЕ НА ЛОКАЛИТЕТУ КОЖУХ – БЕГАНОВАЦ У СЕЛУ ЦРЉЕНЦУ

Образложење

Идеја о пројекту који би се бавио руралном економијом у касноримском периоду на територији Републике Србије настала је на основу докторске дисертације колегинице Антоније Ропкић-Ђорђевић под називом „Касноантичке виле рустике у Србији“, одбрањене 18.12.2017. године на Катедри за класичну археологију Филозофског факултета Универзитета у Београду. Истраживање руралне економије и вила рустика било је знатно отежано услед недостатка релевантних истраживања, публикованих резултата археолошких ископавања и теренских рекогносцирања, као и слабе доступности непубликованих података и покретног материјала. Научна заједница у Србији је, осим појединачних истраживања, ускраћена за научну синтезу о руралној економији у касноантичком периоду, о развоју вила

рустика и утицају економске и политичке кризе на руралну средину на тлу Србије и променама које су, услед ње, настале.

Мултидисциплинарни приступ истраживања (археологија, геофизика, геологија, историја, антропологија) треба да допринесе откривању и реконструкцији процеса насељавања, као и изградње објеката у овој области.

Циљеви истраживања:

1. Локализација и докуменатција:

- Утврђивање тачне локације виле рустика.
- Картирање налазишта и његовог ширег окружења.

2. Археолошка истраживања:

- Спровођење систематских ископавања ради откривања архитектонских остатака и других материјалних доказа.

- Анализа пронађених артефаката.

3. Геофизичка истраживања:

- Примена метода геофизичких испитивања ради добијања података о подземним структурама.

4. Анализа и реконструкција:

- Реконструкција изгледа и функције објеката на основу прикупљених података.
- Истраживање економске функције виле рустика у контексту касноримске економије.

Очекивани резултати:

- Детаљна документација и мапирање археолошког налазишта.
- Откривање и анализа архитектонских и других материјалних остатака.
- Нови увиди у руралну економију касноримског периода на територији јужног Стига.
- Публикација резултата истраживања и презентација широј јавности.

Време трајања истраживања:

Пројекат је планиран на период од 3 године, са могућношћу продужетка у зависности од добијених резултата.

Закључак

Систематско археолошко истраживање античке виле рустика у селу Црљенац представља значајан пројекат који би допринео бољем разумевању руралне економије касноримског периода на територији јужног Стига. Мултидисциплинарни приступ и сарадња са надлежним институцијама омогућиће квалитетну и свеобухватну истрагу овог важног археолошког налазишта.

Перспектива

Резултати ових истраживања могли би бити добар почетак за већи археолошки пројекат под називом:

Пројекат: Развој и трансформација руралне средине у римским провинцијама на територији Србије у периоду касне антике: свакодневни живот, духовно-материјална култура и економска производња у оквиру руралних насеља (А. Ропкић-Ђорђевић)

Образложење:

Када се узме у обзир податак да је територија Србије у периоду антике била слабо урбанизована аграрна област чија је основна привредна грана била пољопривредна производња, јасно је да је један овакав пројекат важан и потребан, не само за српску археологију, већ и за ширу научну заједницу. Закључци о дешавањима у руралној економији, настанку, развоју и нестајању руралних насеља и последицама економске кризе у римским провинцијама на територији Србије у периоду касне антике, недостају у формирању јасније слике о становништву и производњи у руралним срединама Царства.

Римска пољопривредна економија предмет је опсежног истраживања и анализа у европској археологији, што је омогућило да се многобројне регионалне студије упореде и самим тим добију што прецизнији подаци о дешавањима у Царству у периоду касне антике, о руралној економији, руралним насељима, о разлозима, распрострањености и снази економске кризе и њеним последицама. У светлу нових података, могу се ревидирати традиционалне слике касноантичке пољопривреде.

Циљеви предложеног пројекта:

1. Сагледавање утицаја Рима на организацију простора и промене у начину привређивања.
2. Дефинисање регионалних и локалних варијација у архитектонским решењима и просторној организацији вила рустика.
3. Дефинисање динамике између градских центара и руралне средине.
4. Проблем власништва над земљом, друштвена структура власника, систем деобе (центуријација).
5. Дефинисање односа вила рустика и војних структура.
6. Дефинисање социјалне организације производње.
7. Утицај религије на живот у оквиру вила рустика.
8. Одређивање хронолошких фаза у изградњи касноантичких вила рустика.
9. Истраживање процеса и разлога нестанка или трансформације касноантичких вила рустика и померања становништва.
10. Научна синтеза свих релевантних података о утицају кризе на руралну средину на тлу данашње Србије и променама које су услед ње настале.
11. Формирање јединствене базе података, постављање стандарда приступа аеро-фотографији и коришћење неинвазивних метода (геофизичка, геомагнетна мерења, LiDAR – детекција и класификација светлости).

Фазе истраживања:

1. Прва фаза: Прецизна убификација локалитета (израда метадата података) са претпостављеним и потврђеним вилама рустикама (теренско рекогносцирање у сарадњи са територијално надлежним установама). Селекција локалитета вршиће се на основу претходно одређених критеријума за дефинисање карактера локалитета: природно окружење и положај локалитета; присуство речних токова; извора; топографија античких локалитета

предметног краја; близина комуникација и могућност комуницирања са градским центрима, војним утврђењима, станицама, насељима; близина и карактер некропола; површина локалитета и покривеност покретним и непокретним материјалом; присуство покретног материјала који је типичан за насеља типа вила рустика; присуство непокретног материјала, начин градње и план, близина/присуство остава новца и/или алата.

2. Друга фаза: Извођење археолошких ископавања у сарадњи са територијално надлежним службама (Завод за заштиту споменика културе, Музеј) и научним установама (Археолошки институт, САНУ; Филозофски факултет, БУ).

3. Трећа фаза: Реализована након прикупљања, обраде и анализе података. Подразумева израду базе података и археолошке карте локалитета и налазишта са подацима о претпостављеним и потврђеним вилама рустикама, који би у сваком тренутку били доступни за допуну/измену научним институцијама и службама заштите.

1.2.2. Систематско археолошко истраживање: ПРОЈЕКАТ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА СРЕДЊОВЕКОВНИХ ЛОКАЛИТЕТА У СЕЛУ СИБНИЦИ (За доделу средстава, Народни музеј Пожаревац ће конкурисати код Министарства културе РС)

Увод

Сибница се налази на источној падини Сопотске греде (Браничевског повијарца), на обалама сеоског потока који се јужно од села улива у Мајурски поток. У селу се налазе неколико извора: Ђукин кладенац, Јовановац, Бучина и Падина. Обрадиви дејлови сеоског атара су: Мајур, Раловац, Бучине, Велико поље, Гривина бара, Клење, Изворац, Равнина, Река, Гостиловац, Бело брдо, Карановац, Дубрава, Дрењар, и Галовац.

Не може се тачно одредити када је Сибница настала. Може се рећи да је постојала почетком 18. века, јер је налазимо на Лангеровој карти. По причању старих мештана у време аустријске окупације у Сибници је било само 7 кућа. Сеоска слава је Недеља Свих Светих, а преслава Св. Вартоломеј. У селу има 201 кућа и 1157 становника.

У селу Сибница је 1968. године, мештанин Јовић Јован изорао на својој њиви, у потесу Галовац веома значајан налаз сребрних плочица од дијадеме.

Народни музеј у Пожаревцу је 1969. године дошао у посед веће оставе накита из села Сибнице. Део налаза је продат Историјском музеју у Београду, док се већи део (57 апликације, 4 различите врсте) чува у средњовековној збирци Народног Музеја у Пожаревцу. Већи део апликација из оставе представљао је саставне делове дијадеме, односно почелице.

Реч је о веома значајном археолошком налазу датованом у 14.-15. век. О самом налазу писано је у стручној и научној литератури: Бојана Радојковић, Накит код Срба, Београд 1969, бр. 127 и 128, стр. 32,33; Средњовековна уметност у Србији, Народни музеј Београд, Београд 1969, кат. Бр. 228-289.

Најзанимљивија су два типа апликација. На једном је представа крина у централном делу, са чијих су страна предстве наспрамно постављених птица (гавран), које у кљуну држе прстен. На другом типу апликација је представа грифона из чијих крила избија цвет крина. Обе представе упућују на хералдичке симболе мађарске династије Корвина, односно на грб Јаноша Хуњадија. С обзиром на стилску израду, са хералдичким мотивима и материјал од кога су израђени предмети, индикативно је да је накит припадао богатијем властелину или члановима његове породице. У сваком случају накит је могао да носи само неко од високих достојанственика

Пројекат мултидисциплинарно археолошко истраживање околине Сибнице има за циљ да кроз детаљно истраживање археолошких налазишта и примену различитих научних дисциплина осветли историјске, културне и социјалне аспекте живота у овом подручју током средњег века.

Циљеви пројекта

1. Идентификација и документација археолошких локалитета - Циљ је да се пронађу и документују сва значајна археолошка налазишта у околини Сибнице, са акцентом на локалитете из периода од половине 14. до половине 15. века.
2. Анализа материјалне културе - Детаљно проучавање пронађених артефаката, укључујући керамичке посуде, алатке, оружје, накит и друге предмете свакодневног живота, како би се добила слика о економским активностима и друштвеним структурама тог времена.
3. Архитектонске студије - Истраживање остатака архитектонских објеката, као што су утврђења, цркве и друге грађевине, како би се реконструисао изглед насеља и разумело просторно планирање и инфраструктура.
4. Примена природних наука - Коришћење метода из области археометрије, палеоботанике, палеозоологије и других природних наука ради добијања података о климатским условима, прехранбеним навикама и еколошком окружењу становништва.
5. Историјска анализа - Коришћење писаних извора, хроника и докумената из средњег века за контекстуализацију археолошких налаза и боље разумевање политичких и друштвених дешавања у региону.

Методологија

Пројекат ће се реализовати кроз следеће фазе:

1. Прелиминарна истраживања - Преглед и анализа постојећих извора и претходних истраживања. Коришћење сателитских снимака и ЛИДАР технологије за идентификацију потенцијалних локалитета.
2. Теренска истраживања - Спровођење теренске проспекције (прикупљање и документација свих налаза на терену) и прецизног убицаирања археолошких локалитета, како би се утврдили приоритети за систематска археолошка истраживања (геофизичких истраживања, узорковања тла и археолошка ископавања).
3. Лабораторијска анализа - Детаљна анализа прикупљених артефаката и узорака у лабораторијским условима. Употреба радиокарбонског датирања, ДНК анализа и других научних метода за прецизно датирање и идентификацију налаза.

4. Интерпретација података - Мултидисциплинарна анализа прикупљених података уз консултације са стручњацима из различитих области како би се добила свеобухватна слика о истраживаном периоду.

5. Публикација резултата - Објављивање резултата истраживања у научним часописима, израда монографија и организовање изложби за ширу јавност.

Очекивани резултати

- Нове информације о средњовековном животу Сибнице и околине - Прикупљени подаци ће пружити дубље разумевање социјалне структуре, економских активности и свакодневног живота становника.
- Обогаћивање културне баштине - Идентификација и очување значајних археолошких налазишта допринеће бољем очувању културне баштине и њеној промоцији.
- Интердисциплинарни допринос науци - Коришћење различитих научних дисциплина у истраживању обезбедиће свеобухватну анализу и отвориће нове перспективе у проучавању средњег века.
- Едукација и популаризација - Резултати пројекта ће бити коришћени за едукацију студената и шире јавности, те за унапређење туристичке понуде региона.

Закључак

Пројекат " ПРОЈЕКАТ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА СРЕДЊОВЕКОВНИХ ЛОКАЛИТЕТА У СЕЛУ СИБНИЦИ " представља важан корак ка бољем разумевању и очувању културне и историјске баштине овог подручја. Кроз комбинацију археолошких истраживања и мултидисциплинарних метода, пројекат ће пружити драгоцене увиде у прошлост и допринети очувању наслеђа за будуће генерације.

2. ОБРАДА, ЗАШТИТА И КОНЗЕРВАЦИЈА

2.1. МУЗЕОЛОШКА ОБРАДА НАЛАЗА И ИНВЕНТАРИСАЊЕ МУЗЕЈСКИХ ПРЕДМЕТА

2.1.1. Збирка за праисторију

Музеолошка обрада и инвентарисање керамичких, металних и предмета од кости и рога праисторијске археолошке збирке. Класификација и систематизација студијског материјала прикупљеног рекогносцирањем, поклоном и откупима. Наставак рада на систематизовању археолошке збирке у односу на закључке комисије која је урадила ревизију збирке. Ово је сложен и детаљан процес који захтева стручно знање и прецизност. Овај процес укључује следеће кораке:

1. Пријем и преглед предмета:

- **Преглед стања предмета:** Провера стања сваког предмета, утврђивање њихове физичке стабилности и евентуалних оштећења.
- **Детаљно снимање:** Фотографисање и детаљан опис предмета, укључујући димензије, материјал и визуелне карактеристике.

2. Инвентарисање:

- **Нумерација:** Сваком предмету се додељује јединствени инвентарни број који се евидентира у музејској бази података.
- **Евиденција података:** Унос свих релевантних података о предмету у базу података, укључујући његов опис, порекло, датум проналаска или откупа, и друге важне информације.

3. Класификација и систематизација:

- **Класификација по врсти и материјалу:** Предмети се класификују по врсти (нпр. керамички, метални, предмети од кости и рога) и по материјалу од којег су направљени.
- **Хронолошка и културна класификација:** Разврставање предмета према временском периоду и културном контексту из којег потичу.

4. Систематизација студијског материјала:

- **Обрада материјала прикупљеног рекогносцирањем:** Анализа и систематизација предмета који су пронађени током археолошких истраживања и рекогносцирања терена.
- **Евиденција поклона и откупа:** Систематизација предмета који су добијени као поклони или откупљени, уз навођење донатора или претходних власника.

5. Научно истраживање и документација:

- **Студијска анализа:** Спровођење детаљних научних анализа и истраживања предмета како би се утврдило њихово порекло, употреба и значај.
- **Документација:** Израда детаљних извештаја и публикација о резултатима истраживања и анализе предмета.

Обрада и инвентарисање ових предмета је од кључног значаја за очување културне баштине и омогућава њихово адекватно представљање и интерпретацију јавности. Овај процес доприноси и даљем научном истраживању и разумевању праисторијских култура и цивилизација.

2.2. ПРЕВЕНТИВНА ЗАШТИТА

2.2.1. Праисторијска збирка

Превентивна заштита археолошких предмета у депоу музеја обухвата низ мера и активности које имају за циљ очување предмета у постојећем стању и спречавање даљег пропадања. Конкретно, то подразумева:

1. Преглед и процена стања предмета

- Детаљна инспекција предмета ради идентификовања оштећења (корозија, пукотине, наслаге, губитак материјала).
- Евидентирање сваког предмета у документацију са описом стања и фотографијама.

2. Препакивање у адекватну амбалажу

- Коришћење материјала који су инертни

- Подметачи и постелице од неутралних материјала, за заштиту фрагилних предмета.
- Паковање према величини, облику и материјалу предмета како би се смањила могућност механичких оштећења.

3. Контрола микроклиматских услова

- Регулација температуре, влажности и осветљења у депоу (идеално: температура 18–20°C, релативна влажност 45–55%).
- Коришћење уређаја за мерење (хигрометри, термометри) и по потреби уређаја за регулацију (одвлаживачи, овлаживачи).

4. Правилна категоризација и одвајање предмета

- Раздвајање предмета према материјалу (метал, керамика, стакло, кости) како би се избегле међусобне реакције.
- Разврставање предмета према осетљивости и потреби за специфичним условима чувања.

5. Редовно праћење и ревизија стања

- Периодичне контроле предмета и амбалаже како би се уочиле промене у стању или потреба за додатним интервенцијама.

Ове мере су основа за очување предмета док се не обезбеде адекватни простори и технички услови за њихово дугорочно чување.

2.3. КОНЗЕРВАЦИЈА

Подразумева: активну заштиту ван Музеја, превентивну заштиту и вођење документација о спроведеним мерама.

2.3.1. Конзервација ван Музеја

Предмети који су планирани за конзервацију ван Музеја биће у току године издвојени за исту. Цене за конзервацију ван Музеја биће дате на основу понуда спољних стручних сарадника - конзерватора.

2.3.1.1. Праисторијска збирка: Конзервација и заштита најугроженијег дела Збирке за праисторијску археологију НМП

- Конзервација и реконзервација предмета од керамике и метала са латенске некрополе Пећине у Старом Костолцу

- Конзервација НОВИХ КЕЛТСКИ НАЛАЗИ ИЗ КУМАНА КОД ВЕЛИКОГ ГРАДИШТА (Налази добијени од Миленка Дашића, директора основне школе у Браничеву – 25 гвоздена предмета и налази добијени од Драгана Николића из Рама – 56 гвоздена предмета)

3. ИЗЛОЖБЕНА И ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

3.1. ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

3.1.1. СТАЛНА ПОСТАВКА

- Запослени у Одсеку за археологију ће радити на филтрирање спискова предмета, прегледу збирке, детаљној аналитики и мерењима, вршиће издвајање за конзервацију, радно фотографисање, прикупљање свих фотографија предмета за сталну поставку и њихова систематизација и уношење у базу зависеће од могућности ангажовања волонтера. Потребан ангажман два манипуланта у депоу при прегледу студијског материјала.

3.1.1.1. Стална поставка Народног музеја Пожаревац (праисторијска збирка)

Извођење радова на ревизији и осавремењивању сталне поставке:

- Штампa текстуалних панова на форекусу: **10 ком.** - $1 \text{ m} \times 0,7 \text{ m} = 7 \text{ m}^2$ + 1 форекус- $1,4 \text{ m} \times 0,7 \text{ m} = 1 \text{ m}^2 = 8 \text{ m}^2$
- Графичка обрада, дизајн и штампа изложбених материјала, различитих формата (карте, фотографије и постери, који илуструју услове налаза предмета на сталној поставци)

Рад на интерпретативном плану сталне поставке:

- Израда интерпретативног плана (рад стручњака за одређену област)
- Дизајн и графичка обрада плана (рад стручњака за одређену област)
- Ревизија експоната са сталне поставке и одабир нових (рад стручњака за одређену област)

3.1.2. ТЕМАТСКЕ ИЗЛОЖБЕ

3.1.2.1. Реализација гостујуће изложбе Завичајног музеја Петровац на Млави „Беловоде – ретроспектива“ (Ј. Живковић, С. Живановић)

Синопис

Изложба је реализована током децембра 2024. године у Завичајном музеју Петровац на Млави, поводом 30 година од почетка истраживања, најзначајнијег неолитског локалитета на територији Браничева, на коме су пронађени трагови прве металуршке делатности у Европи. Народни музеј Пожаревац поносно ће представити изложбу "Беловоде - ретроспектива" током марта-априла 2025. године, поводом обележавања 30 година од првих археолошких истраживања на неолитском локалитету Беловоде у Великом Лаолу. Ова ретроспективна изложба пружа јединствену прилику посетиоцима да се упознају са богатом културном баштином и значајем овог локалитета, који је кључан за разумевање неолитског периода на овим просторима.

Изложба обухвата разноврсне археолошке налазе, укључујући алатке, керамику, накит и друге артефакте који осветљавају свакодневни живот и ритуале људи који су насељавали Беловоде пре више хиљада година. Посебан део изложбе посвећен је најновијим сазнањима

добитим путем модерних археолошких метода и технологија, које су омогућиле дубље разумевање организације друштва, економских активности и духовних пракси неолитске заједнице.

Посетиоци ће моћи да прате хронолошки ток истраживања, од првих ископавања до најновијих открића, кроз фотографије, цртеже, мапе и интерактивне дигиталне презентације. Изложба такође истиче значај међународне сарадње и мултидисциплинарног приступа у проучавању овог локалитета.

"Беловоде - ретроспектива" пружа свеобухватан преглед три деценије истраживања и открића, славећи допринос археолога, антрополога, конзерватора и других стручњака који су својим радом омогућили боље разумевање наше прошлости. Ова изложба је не само прилика за едукацију, већ и за инспирацију нових генерација истраживача и љубитеља археологије.

Трошкови реализације: Трошкове реализације изложбе сносиће Народни музеј Пожаревац у складу са финансијским могућностима.

3.2.ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

3.2.1. ПЕРИОДИЧНА ИЗДАЊА

3.2.1.1. „Записи и натписи“

У 2025. години је предвиђено издавање нове свеске „Записи и натписи“ (у штампи)

3.2.1.2. „Виминацијум“

У 2025. години је предвиђено да се настави издавање часописа „Виминацијум“

3.2.2. ПОСЕБНА ИЗДАЊА

3.2.2.1. Монографија: МИЛАН ПИНДИЋ УТЕМЕЉИВАЧ АРХЕОЛОШКЕ НАУКЕ И МУЗЕОЛОГИЈЕ У БРАНИЧЕВУ (Д. Јацановић)

Монографија "Милан Пиндић - Утемељивач археолошке науке и музеологије у Браничеву" је од изузетне важности за очување и промоцију културне баштине нашег региона. Ова публикација има за циљ да истакне допринос Милана Пиндића у развоју археологије и музеологије у Браничеву, те да послужи као значајан научни извор за будуће генерације истраживача и љубитеља археологије и музеологије. Милан Пиндић је био пионир у области археологије и музеологије у нашем региону. Његов рад и достигнућа представљају темељ на коме се градила ова научна дисциплина у Браничеву. Монографија ће документовати и сачувати важне аспекте његовог живота и рада, чиме ће се осигурати да његово наслеђе буде доступно и разумљиво будућим генерацијама.

- Током 2024. године обављени су истраживачки радови, прикупљање и одабир фотографија, као и припрема материјала за објављивање.

- За 2025. годину планирано је писање монографије, лектура, превод резимеа, припрема за штампу и сама штампа монографије.

Улагањем у израду ове монографије, доприносимо очувању културне и научне баштине нашег региона, пружајући будућим генерацијама драгоцен извор знања и инспирације.

Трошкови реализације: Трошкове реализације сносиће Народни музеј Пожаревац у складу са финансијским могућностима.

4. ЕДУКАТИВНА ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

4.1. Дебата: ШТА СВЕ НЕ ЗНАМО О ВИНЧАНСКОЈ КУЛТУРИ (Д. Шљивар, Д. Јацановић, Ј. Живковић и С. Живановић)

Дискусија о томе шта све не знамо о Винчанској култури могла би обухватити следеће аспекте:

1. Нејасноће у датовању:

- Могуће нејасноће у прецизном датовању Винчанске културе и њеног трајања. Да ли су постојеће хронологије и периодизације у складу са новим археолошким налазиштима и технолошким напретком?

2. Социјална структура:

- Недостатак информација о социјалној структури и организацији заједнице. Каква је била структура друштва, како су се распоређивале улоге и хијерархије, и какви су били однос између различитих друштвених класа?

3. Економски аспекти:

- Ограничавајуће податке о економској делатности Винчанске културе, укључујући трговину, производњу и размену. Шта знамо о економским активностима, производњи и употреби ресурса?

4. Религија и обреди:

- Недостатак конкретних информација о религијским веровањима и обредима Винчанске културе. Какви су били њихови религијски обреди, симболи и ритуали?

5. Језик и писменост:

- Нејасноће у вези са језиком и писменошћу Винчанске културе. Да ли су имали писменост, и ако јесу, шта можемо да кажемо о њиховим писменим системима и комуникацији?

6. Утицаји и интеракције:

- Питања у вези са утицајима и интеракцијама са суседним културама и цивилизацијама. Како су носиоци винчанске културе комуницирали и трговали са другим народима у региону?

7. Методологија истраживања:

- Ограничавајуће аспекте у методологији истраживања Винчанске културе, укључујући технике ископавања, анализе и интерпретације налазишта. Какви су тренутни методолошки приступи и где постоје потенцијални недостаци?

8. Конзервација и заштита:

- Проблеми у вези са конзервацијом и заштитом археолошких налазишта Винчанске културе. Како се налази заштићују и чувају, и које су препреке у одржавању и конзервацији?

Ови аспекти могу бити основа за дискусију која ће истражити не само непознате аспекте Винчанске културе већ и потенцијалне путеве за будућа истраживања и открића.

Трошкови реализације: Трошкове реализације сносиће Народни музеј Пожаревац у складу са финансијским могућностима.

Средњовековна збирка Народног музеја Пожаревац *(Виши кустос археолог Оливера Миловић)*

Одржавање и заштита:

- Наставити стручну обраду средњовековне збирке, фотографисање, опис – детаљна обрада.
- Стручна обрада средњовековног нумизматичког материјала (04 Н): опис, фотографисање, мерење. Ради безбеднијег чувања и заштите требало би их смештити у албуме за кованице.
- Приликом примопредаје праисторијске збирке (Решење НМП бр. 080/11.01.2024.) издвојени су средњовековни предмети који ће бити инвентарисани, обрађени и фотографисани и као такви биће смештени у средњовековну збирку-средњовековни депо.

Међуинституционална сарадња:

- Настављен рад са Милицом Радишић, научним сарадником Археолошког института из Београда, на анализи раносредњовековних налаза са територије Браничева.

Изложбена делатност:

- Учешће у планирању и организовању *Европске ноћи музеја* у оквиру манифестације *Музеји за 10*, планира се изложба заједно са колегама археолошког, етнолошког и историјско-уметничког одељења.

Публиковање:

Припрема радова за публикување:

- *Два средњовековна гроба из села Црљенца код Петровца на Млави;*
- *Средњовековни новац из збирке Народног музеја Пожаревац;*
- *Припрема текста: Историјат средњовековне збирке уз фотографије за писање монографије 130 година Народног музеја Пожаревац;*
- *Каталог средњовековног накита Народног музеја Пожаревац.*

Просветно педагошки рад:

- Пружање помоћи ученицима, студентима у изради и одабиру тема за семинарске и дипломске радове и сл.
- Стручно вођење посетилаца кроз сталну поставку музеја.

Стручно усавршавање:

- Учествовање на Годишњем скупу Српског археолошког друштва;
- Писање рада за стицање вишег стручног звања :
 - *Гроздолике наушнице из средњовековне збирке Народног музеја Пожаревац;*
- Учествовање на семинарима, радионицама и стручним скуповима везаним за музејску струку.

Остали послови:

- Учествовање у разним комисијама Народног музеја Пожаревац;
- Рад у депоу.

(Археолог Ирена Славковић)

ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА

У току радне 2025. године, након стицања радног стажа у трајању од годину дана, предвиђено је полагање стручног испита, ради стицања стручног звања кустоса. У оквиру припреме за полагање испита предвиђене су следеће активности:

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

- Прикупљање потребне литературе за писање стручног рада;
- Писање стручног рада на тему „Ћилибар“, који ће бити посвећен обради предмета направљених од истоименог материјала, који се налазе у збирци Виминацијум, музејског саветника Драгане Спасић-Ђурић, у оквиру Народног музеја Пожаревац;
- Прикупљање стручне литературе за полагање свих предвиђених испита за стицање стручног звања;
- Припрема за полагање испита

СТРУЧНО ВОЂЕЊЕ ПОСЕТИЛАЦА

Током 2025. године предвиђено је стручно вођење посетилаца кроз сталну поставку, ради лакшег и бољег упознавања предмета изложених у оквиру Народног музеја Пожаревац.

УПОЗНАВАЊЕ АРХЕОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА

Кроз рад на препакивању материјала који се налази у збирци Виминацијум, музејског саветника Драгане Спасић-Ђурић, планирано је детаљно упознавање са појединачним предметима у оквиру поменуте збирке.

РАД НА ТЕРЕНУ

Током 2025. године планиран је теренски рад у оквиру археолошких истраживања средњовековног Браничева. Пројекат је под руковођством музејског саветника Драгане Спасић-Ђурић, у оквиру кога бих била један од археолога који учествују у самом истраживању.

ТЕКУЋИ ПОСЛОВИ

Обављање текућих послова за потребе Народног музеја Пожаревац

(Археолог Сања Милутиновић)

Као археолог у Народном музеју у Пожаревцу, једна од мојих кључних одговорности биће вођење посетилаца кроз музејску поставку. Посета музеју представља јединствену прилику за едукацију и културно уздизање, а мој задатак је да омогућим посетиоцима да

стекну дубље разумевање саме поставке која се налази у музеју. Такође, ове године се упознајем са музејским збиркама и радим на свом стручном раду који ове године треба да напишем и да полажем ове године за стручно звање – кустос.

1. Вођење посетилаца кроз музејску поставку

Музеј представља мост између прошлости и садашњости, и као археолог, настојаћу да посетиоцима пружим што дубље и релевантније разумевање експоната.

2. Професионални развој и писање стручног рада за звање кустоса

2025. година биће кључна за мој професионални развој, јер планирам да завршим свој стручни рад и да се припремим за полагање испита за звање археолог – кустос.

3. Развијање личних компетенција и вештина

Кроз целу 2025. годину, фокусираћу се на стално унапређење својих личних вештина, што ће допринети квалитету мог професионалног ангажовања:

Комуникацијске вештине: Учествоваћу у обукама за јавни наступ, комуникацију са посетиоцима, како бих могла ефикасније да пренесем сложене информације о археолошким налазима и музејским темама.

Едукација у области музеологије: Похађање предавања из заштите културног наслеђа и присуствовање изложбама које се тичу нашег музеја.

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

- **Одељење историје уметности са Легатом Миодрага Марковића и Галеријом Народног музеја Пожаревац**

Виши кустос историчар уметности, Марина Радосављевић

Кустос историчар уметности, Биљана Милосављевић Пићурић

Кустос историчар, др Милорад Ђорђевић

Сарадник дигиталних процеса, Катарина Панталејић (на породичном боловању)

**Историјско уметничка збирка – Спомен збирка Миодрага Марковића и
Галерија Народног музеја Пожаревац
(Виши кустос историчар уметности Марина Радосављевић)**

**план рада према одобреним средствима за финансирање у 2025. години
(бр.039/14.01.2025.):**

4221 - Трошкови службених путовања у земљи.....30.000,00

4239 – Остале опште услуге.....50.000,00

(Сарадници)

УКУПНО.....80.000,00

Обрада, заштита и конзервација:

Инвентарисање и обрада новонабављених предмета за историјско-уметничку збирку. Број дела за збирку се најчешће увећава следећим начинима набавке: добијањем на поклон појединаца и уметника после самосталних изложби, откупом од стране Града Пожареваца или откупом преко конкурса Министарства културе Републике Србије.

Планирана је провера реверса за музејске предмете позајмљене Центру за културу, РЈ ПТТ Саобраћаја „Пожаревац“, предшколској установи „Љубица Вребалов, Градској управи Пожаревац.

У 2025. години предвиђена је примопредаја примењено-уметничке збирке која броји 400 инвентарних јединица, кустоскињи Биљани Милосављевић Пићурић.

Изложбена делатност:

1. Планирање и организовање ликовних изложби у Галерији Народног музеја Пожаревац (постављање, свечано отварање, публиковање каталога/израда припреме каталога и плаката, транспорт, медијска промоција изложби).

Издвојено је 20 предлога за Уметнички савет (састаје се крајем јануара 2025.) који ће бити одабрани за излагачку 2025. годину (УЛИС „М.П. Барили“, Зоран Мишић, Археолошка изложба „Беловоде“, Белис Појатић и Олга Копеина, Милена Чорбић, Дарко Трајановић и Марија Пападопуло, Бранимир Карановић, Марија Комарац, Етнолошка изложба Надежде Петровић „Наслеђе“, Јевросима Лукић, Славица Ковачевић и Здравко Вучинић, Изложба колекционарских играчака Далибора Траиловића, Изложба слика установе Спомен-парка „Крагујевачки октобар“ Крагујевац, Међународна изложба графике, Браничевска палета, Милутин Перић, Виолета Марковић, Деса Станојевић, ФемИн колектив, Божидар Черкез).

2. Планирање програма за Европску ноћ музеја: „Простори приватности Миодрага Марковића“ - представио би се амбијент приватног простора легатора, намештај, карикатуре и лични предмети из спомен-збирке Миодрага Марковића. Уз могућа дозвољена средства за штампу, издао би се пригодан пратећи штампани материјал.

Сарадња са спољним сарадницима (Уговори о делу)

Ангажовање спољних сарадника ради реализовања планираних изложби у Галерији Народног музеја Пожаревац, такође и ради одржавања пратећих програма везаних за историјско-уметничко одељење Народног музеја - долазак појединих уметника и отварање изложби, предавања, консултације, стручна сарадња.

Публиковање:

Обрађивање тема из ликовне уметности - писање критика за каталоге повремених изложби и публиковање у складу са постојећим средствима, обрада теме „Из библиотеке Миодрага Марковића – посвете“.

Писање ликовних критика за часопис Ликовни живот.

Сарадња са сродним установама:

Наставак сарадње са установом Спомен-парк „Крагујевачки октобар“ из Крагујевца. Предвиђено је гостовање изложбе слика из ликовне збирке Галерије Мостови Балкана у Крагујевцу.

Планира се гостовање по позиву изложбе са делима из Спомен-збирке Миодрага Марковића у Црну Гору.

Пројекти

Конкурисање пројектима из области визуелних уметности код Министарства културе РС – откуп дела за историјско-уметничку збирку. Конкурс је отворен до 2.2.2025. године.

Стручно усавршавање:

Учествовање на семинарима, радионицама и стручним скуповима везаним за музејску струку (скупови у организацији Музејског друштва Србије - редовне скупштине и састанци секције историчара уметности, ИКОМ-а Србије, Министарства културе и других).

Просветно-педагошки рад и онлајн садржај:

- 1.Отварање изложби у Галерији Народног музеја Пожаревац.
- 2.Вођење посетилаца кроз сталну (Галерија Миодрага Марковића) и привремене поставке (по потреби у Галерији Народног музеја Пожаревац).
- 3.Сарадња са школама и вртићима (места реализације - Галерија Народног музеја Пожаревац, Галерија Миодрага Марковића). Сарадња би се огледала у стручном вођењу и организовању ликовних радионица.
- 4.Обрађивање и постављање садржаја на званичну фејсбук страницу Народног музеја Пожаревац (Narodni muzej Požarevac) и садржаја везаних за дешавања у Галерији Народног музеја Пожаревац за званичну фејсбук страницу (Галерија Народног музеја Пожаревац).

Остало:

Сарадња са медијима (слање саопштења и свих потребних информација у вези са изложбама и другим музејским програмима и дешавањима, гостовања на радио-станицама и учешће у ТВ прилозима).

Учествовање у комисијама Народног музеја Пожаревац.

(Кустос историчар уметности Биљана Милосављевић Пићурић)

- Истраживачки рад:

У циљу унапређења, допуњавања и открића нових података, потенцијалног обogaћивња историјско уметничке збирке вредним делима великог имена југословенског сликарства Јосипа Вучетића, као и његове супруге Елсе Вучетић, који су у периоду од 1920. до 1933. живели и стварали у Пожаревцу, припреме презентовања грађе путем изложбе и публиковања рада на основу прикупљене грађе и евидентираних уметничких дела откривених код пожаревачких породица и шире у 2025. години намера је да се приступи истраживању и прикупљању материјала на терену и електронским путем (Галерија Милене Павловић Барили Пожаревац, Пожаревачка Гимназија, Народна библиотека „Илија Петровић“ Пожаревац, Пожаревачке породице, Уметнички павиљон Цвијета Зузорић, Галерија уметнина Слит...) и у радним просторијама којим би се детаљније истражио живот, рад и значај развоја локалне и националне историје уметности ових уметника у време њиховог боравка у Пожаревцу. Сликари Јосип Вучетић радио је у пожаревачкој гимназији као наставник цртања. Био је учитељ цртања у првој години гимназије Милени Павловић Барили, као и породични пријатељ породице Павловић. Подучавао је уметницу Јелену Ћирковић. По опредељењу и сликарском правцу, дела су му најближа импресионизму и поетском реализму. Имао је више самосталних и групних изложби у Народном музеју Пожаревац и Уметничком павиљону Цвијета Зузорић. У то време Јосип и Елза Вучетић излагали су своја дела са водећим именима југословенске историје уметности. По завршетку прикупљања и обраде грађе у раду намера је да се резултат презентује изложбом и

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

публикацијом у складу са финансијским могућностима крајем текуће или у току идуће године.

Време трајања активности: јануар-децембар 2025.

У циљу пописа, мапирања и акцентовања вредности споменика и обележја у граду Пожаревцу и имена њихових ствараоца приступиће се истраживању, фотографисању и прикупљању грађе на терену (Град Пожаревац и установе у граду), као и у радним просторијама (обрада грађе). Након резултата обраде података приступиће се писању елабората и плану даљих активности везаних за овај пројекат.

Време трајања активности: април-октобар 2025.

У циљу прегледа броја, потреба, интересовања и структуре посетилаца Галерије Народног музеја Пожаревац, извођења типологије према тематици изложби и упоређивања броја посета за одређену тематику ради препознавања и унапређења фактора избора и организације изложби, веће посећености и указивања на значајне реализоване излобе и активности у галерији приступиће се обради података на основу галеријске архиве евиденције посетилаца, годишњих извештаја, фотографија, периодике. Резултати ове анализе података биће обрађени у раду са могућношћу публиковања у неком од зборника или каталогу који би пратио документарно ретроспективну изложбу презентовану почетком априла идуће године у Галерији Народног музеја Пожаревац.

Време трајања активности: јун- септембар 2025.

У циљу промоције вредности Поклон збирке Мирослава Арсића графике малог формата, одређеног начина обраде дела полон збирке и анализе развоја графике 70-их и почетком 80-их година прошлог века у Србији и њеног утицаја на савремени приказ приступиће се сарадњи са ФЛУ Одсек графика, Графички колектив, у последњем кварталу 2025. године. Након обраде теме, у току 2026. године, одржало би се предавање професора Факултета ликовних уметности Београд и кустоса Народног музеја Пожаревац у Галерији Народног музеја, радионица графике, изложба радова из Поклон збирке Мирослава Арсића са посебним сегментом промоције графике и графичког дизајна савремене уметничке праксе, која би на неки начин била медијатор у приказу значаја феномена у уметничкој пракси зенита друге половине 20. века. Изложбу би пратио каталошки приказ Поклон збирке Мирослава Арсића са одређеним прегледом паралеле и разлике у графичком приказу наведених периода.

Време трајања активности: септембар – децембар 2025.

- Писање приказа и учествовање у приређивању и отварању текућих изложби у Галерији Народног музеја Пожаревац:

Припреме и план учешћа на ретроспективним и тематским изложбама (евидентирање, учествовање у избору поставки, рад у Уметничком савету Галерије Народног музеја, писање текстова и припрема каталога, повремено отварање изложби).

Време трајања активности: јануар-децембар 2025.

- **По потреби вођење појединачних и групних посета кроз поставке изложби у Галерији Народног музеја и поставке предмета и у. збирке.**

Време трајања активности: јануар-децембар 2025.

- **Праћење поставки збирки и изложби у другим музејима.**

Електронским путем и у складу са финансијским могућностима посета значајнијих изложби актуелних у току године.

Време трајања активности: јануар-децембар 2025.

- **Континуирано стручно усавршавање путем праћења стручне литературе и присуства на стручним и научним скуповима, стручним и научним екскурзијама, рад у стручним и научним друштвима.**

У складу са финансијским могућностима посета стручним и научним скуповима, присуство на стручним и научним екскурзијама, као и део рада у стручним и научним друштвима.

Време трајања активности: јануар-децембар 2025.

- **Учествовање у раду стручних комисија из делокруга свог рада.**

По потреби у току 2025. године.

- **Послови учешћа и сарадње у пројектима, размена искуства и сарадња са колегама из других музеја и галерија сходно потребама. Сарадња са стручним службама и радницима, сарадња са стручним лицима из других организација путем давања података, стручне помоћи, размене искуства, мишљења и друге форме рада.**

По потреби у току 2025. године

Због недостатака додатних финансијских средстава план и програм рада кустоса историје уметности Народног музеја у Пожаревцу у 2025. години у већем делу садржи студиозно прикупљање, обраду грађе и писање елабората, као и редовне галеријске активности, док ће теренски рад и презентација путем изложби и публикација бити јасније објашњена и временски одређена додатним захтевима у току 2025. и финансијским планом за 2026. када се материјал обради и када се за њих укаже потреба и финансијска могућност.

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

ИСТОРИЈСКА ЗБИРКА

(Кустос историчар, др Милорад Ђорђевић)

Рад на историјској збирци

Активности:

- Обрада података (фотографисање, скенирање, опис); извештај о стању предмета са предузимањем мера за превентивну техничку заштиту.
- Конзервација појединих предмета у складу са могућностима и потребом.
- Отпис предмета који су изгубили својство културног добра.
- Инвентарисање предмета који нису унети у инвентарну књигу; утврђивање својства културног добра за ове предмете.
- Попис предмета који немају својство културног добра а уживају претходну заштиту.
- Израда дигиталне базе података историјске збирке.
- Учешће у комисијама за ревизију музејских збирки.
- Израда пројеката ради конкурсисања за средства код министарства, града и сл.
- Вођење група.
- Сарадња са медијима.

Изложбена делатност

Активности:

- Израда сталне поставке историјске збирке у Музеју културне историје на тему **Браничево током друге половине 19. и 20. века.**
- Израда сталне поставке историјске збирке у Кући Добричевих на тему **Браничево током прве половине 19. века.**

Истраживање материјалне и нематеријалне културе

на територији надлежности музеја у складу са улогом музеја као регионалне установе заштите

Активности:

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

- Обилазак локалних музеја ради надзора над покретним културним добром (Петровац на Млави и Велико Градиште, Жагубица, Голубац). Обилазак терена по позиву грађана и ради истраживања културног добра. Обилазак и сарадња са сопственицима и колекционарима културног добра.
- Рекогносцирање терена тади откривања предмета који уживају претходну заштиту и вођење посебне евиденције о томе.
- Обилазак локалитета и колекционара на територији Браничевског округа са посебним интересовањем за период двадесетог века на територији општина Голубац, Велико Градиште и др.
- Рад на поклоњеним предметима.

Прикупљање и обрада нематеријалне културне баштине

Истраживање прошлости из историје Пожаревца – стручни радови на тему:

Историјски извори о Маргуму и Горњаку, Грађанска култура и привреда у Пожаревцу педесетих и шесдесетих година 20.века, и др.

Сарадња са другим установама на мултидисциплинским пројектима.

Учешће у припреми новог броја музејског часописа Виминациум. Израда прилога за часопис из средњовњковне историје.

- **ОДЕЉЕЊЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ МУЗЕЈСКОГ МАТЕРИЈАЛА**
(Виши шрепаратор Јелена Арсенијевић)

ЗАШТИТА И КОНЗЕРВАЦИЈА

Планирана је заштита и конзервација керамичких предмета из античке и праисторијске збирке, за шта је потребно набавити водоник, дестиловану воду, ОХО лепак, провидни лепак за дрво и гипс.

Чишћење и поправка рамова из збирке Миодрага Марковића, вишег кустоса Марине Радосављевић.

ИЗРАДА СУВЕНИРА

Израда сувенира од преосталог материјала(беолина), штампање графика фресака и медаља пожаревачког мира за које већ постоје графичке плоче, те је потребан само папир за штампу и штампање слика из збирке Миодрага Марковића које је одабрала виши кустос Марина Радосављевић. Сlike би се штампале у мањим форматима на сликарском патну, каширале са дрвофиксом на лесонит или на већ постојећи тврди

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

картон и урамиле. Планирана је и израда огледалаца и подметача са мотивима из збирки Народног музеја Пожаревац.

ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

У оквиру манифестације Ноћ музеја, у припреми је интерактивна изложба под називом „Кафа као Инфлуенсер- Из зрна у причу“. Изложбу ће реализовати кустос историчар- др.Милорад Ђорђевић, виши музејски документалиста, Маја Шега и виши препартор, Јелена Арсенијевић. У оквиру изложбе посетиоци ће моћи да стварају уметничка дела уз ангажовање вишег препаратора где би кафу користили као боју.

ОСТАЛИ ПОСЛОВИ

- Дежурства и вођење појединачних и групних посета кроз музејске поставке.
- Рад на текућим пословима везаних за делатност и активност музеја.

• ОДЕЉЕЊЕ ЕТНОЛОГИЈЕ И ЕТНО ПАРК- ТУЛБА

(Музејски саветник, етнолог Даница Ђокић)

(Кустос, етнолог Маја Пајић)

Етнолошка збирка

(Музејски саветник етнолог Даница Ђокић)

1. Музеолошка делатност

Документација

Извршити дигиталну обраду документације етнолошке збирке што подразумева уношење података у електронску форму картотеке и ексел програма. Фотографисати предмете и унети фотографије у дигиталну базу података. Наставити са сукцесивном дигиталном обрадом колекција фототеке, колекције публицистичке и документарне грађе. Обавити реинвентаризацију етнолошке збирке.

Превентивна заштита

Извршити превентивну заштиту текстилних и дрвених предмета етнолошке збирке.

2. Изложбена делатност

Реализовати нову поставку ентеријера у четвороделној кући у Етно-парку у складу са принципима традиционалне сеоске стамбене културе, која је постојала у кућама брвнарама са отвореним огњиштем крајем 19. века.

Допунити новим предметима сталну поставку „Грађански идентитет Пожареваца“ у Управној згради Етно-парка.

3. Истраживачка делатност

У оквиру редовних истраживачких активности на терену, обавити истраживања материјалне, социјалне и духовне културе традиционалних елемената сеоске и градске културе у насељима области Стига, Поморавља, Подунавља, Звижда, Млаве и Хомоља. Акценат је на следећим темама; обреди животног циклуса (рођење, свадба и погребни ритуал), календарским обредима (сви обичаји и ритуали у оквиру једне године (Божићни циклус обичаја, Покладни циклус, Ускршњи циклус, Ђурђевдан, Тројица, Ивандан, славе, заветине и др.), занатска делатност (историјски пресек и садашње стање), народно градитељство и споменичко наслеђе. Резултати ових истраживања ће бити публиковани у студији „Живот и обичаји становника браничевског краја“ када се за то стекну финансијски услови.

(Кустос етнолог Маја Пајић)

- Обрађивање и изучавање етнолошке збирке,
- Стручно усавршавање путем праћења стручне литературе,
- Вођење групних посета и екскурзија кроз музејске поставке,
- Учествовање у научним и стручним скуповима,
- Посете изложбама и учествовање у припремама неких,
- Припремање урађених радова за зборнике и друге стручне и научне публикације и часописе,
- Публиковање урађених радова,
- Прикупљање нових предмета збирке, њихова класификација и евидентирање,
- Сарадња са јавним гласилима,
- Рад на терену,
- Пријем и чување прикупљеног материјала, систематско допуњавање и сређивање грађе,
- Изложба,
- Остало што се односи на рад етнолога.
-

3.Служба за односе са јавношћу са Одељењем библиотеке и одељењем музејске документације

*Виши музејски едукатор, Јелена Миленковић
Самостални водич, Дијаманта Милошевић
Музејски водич Александра Ракић*

Служба за односе са јавношћу

(Виши музејски едукатор Јелена Миленковић; Самостални водич Дијаманта Милошевић; Музејски водич Александра Ракић)

Одељење за односе са јавношћу и рад са публиком има основни задатак да богато културно наслеђе које чува Народни музеј у Пожаревцу учини доступним свим структурама друштва. Одељење континуирано ради са посетиоцима свих старосних категорија на упознавању и популаризацији музејских саржаја, тумачењу сталних поставки и тематских изложби. Поред тога, одељење организује и спроводи образовану делатност музеја, осмишљава и реализује едукативне програме намењене публици, негује сарадњу са предшколским установама, основним и средњим школама кроз различите врсте предавања, стручних обилазака музеја и града Пожаревца, укључивања ученика и у сам рад музеја. Такође, одељење сарађује са великим бројем туристичких агенција и туристичких организација.

У оквиру одељења осмишљавају се и реализују бројни креативни сарджаји: креативне радионице, презентације, едукативни програми како у музеју, тако и у вртићима и школама са којима музеј има блиску сарадњу.

Година 2025. је проглашена за годину археологоје. У складу са тим, Народни музеј у Пожаревцу свој допринос повећању и развијању свести о постојању археологије као једне изузетно важне научно - истраживачке дисциплине, жели да свој кроз различите видове радионица са публиком.

1. Радионице са предшколском децом

Виши музејски едукатор, Јелена Миленковић
Музејски виши документариста, Маја Шега
Виши кустос археолог, Оливера Миловић

- Радионице у музеју

Направиће се кратка презентација музеја, деца предшколског ураста посетиће музеј у неколико наврата. На радионицама у музеју ће сазнати:

- *Шта је музеј, чему служи и шта се све чува у музеју
- *Ко је све заполесн у музеју?
- *Ко су археолози и чиме се баве, начин рада археолога?
- *Приче из прошлости о археологији

- Радионице са глином: деца ће научиће како се праве реплике предмета и шта значи појам реплика неког предмета
- Радионице са пластелином: деца ће правит предмет који им се највише допао у музеју
- Кратки филмови о пројекту пласирани на друштвене мреже, изложба дечијих радова

- Радионице у вртићу

*После предавања у музеју, деца из вртића ће постати прави мали археолози. У базенима са песком у вртићком дворишту запослени из музеја би на практичном примеру направили симулацију археолошког налазишта, на коме ће деца “вршити истраживања, ископавања и тражити предмете

За манифестацију Ноћ музеја планирана је изложба њихових радова

- Радионица у Градском парку “Лов на благо”

- Запослени у музеју сакриће неки предмет у Градском парку. Деци подељеној у екипе биће подељене мапе уз помоћ којих ће они тражити скривено благо. Екипа која прва буде пронашла благо добија награду.

- Археолошке приче

Након читавог процеса предавања и радионица деца ће заједно креирати причу о својим археолозима који откривају замишљено благо.

2. Радионице са децом узраста од 7 - 10 година (I -IVразреда)

Виши музејски едукатор, Јелена Миленковић
Самостални водич, Дијаманта Милошевић
Виши кустос археолог, Оливера Миловић

- Радионице у музеју

Направиће се крака презентација музеја, ученици ће посетити музеј у неколико наврата. На радионицама у музеју ће сазнати:

- Шта је музеј, чему служи и шта се све чува у музеју
- Ко је све запослен у музеју?
- Ко су археолози и чиме се баве, начин рада археолога?
- Приче из прошлости о археологији
- Радионице са пластелином и глином: деца ће правит предмет који им се највише допао у музеју, такође научиће како се праве реплике предмета и шта значи појам реплика неког предмета

Радионице у школи

* Ученици ће нацртати или направити од пластелина предмет који им се највише допао у музеју. Формираће се групе и свака група ће направити причу о том предмету како је пронађен, где је пронађен, ко га је направио и како га је користио.

- У кратком видео материјалу испричаће своју археолошко причу о предмету који им се допао

3. Радионице са ученицима узраста од 11 - 14 година (V-VIII разред)

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

Виши музејски едукатор, Јелена Миленковић
Самостални водич, Дијаманта Милошевић
Виши кустос археолог, Оливера Миловић

Радионице у музеју

Направиће се крака презентација музеја, ученици ће посетити музеј у неколико наврата. На радионицама у музеју ће сазнати:

- Шта је музеј, чему служи и шта се све чува у музеју
- Ко је све заполесн у музеју?
- Ко су археолози и чиме се баве, начин рада археолога?
- Приче из прошлости о археологији

4. Радионице за средњошколце

Виши музејски едукатор, Јелена Миленковић
Виши кустос археолог, Оливера Миловић

Дужи низ година Народни музеј у Пожаревцу има веома добру сарадњу са Економско- трговинском школом у Пожаревцу, посебно са професорима и ученицима који похађају смер туристички техничар и туристичко - хотелијерски техничар. Ученици су укључени у рад музеја кроз различите видове сарадње: дежурају за манифестацију Ноћ музеја и воде посетиоце кроз поставке, такође своје вршњаке који долазе да обиђу музеј воде кроз поставке на страним језицима: енглески, српски, италијански, немачки.

Народни музеј се укључује у рад Економско - трговинске школе тако што за ученике припрема различите презентације везане за културу, материјалну и нематеријалну културну баштину, заједно са професорима и ученицима кроз различите видове шетњи кроз град упознаје их са знаменитостима Пожаревца.

Народни музеј је 2024. године учествовао у припреми ученика Економско - трговинске школе за два такмичења. Прво је одржано у Београду на Универзитету Сингидунум, тема такмичења је била “ Мој град престоница културе 2025.”, где је екипа из Пожаревца освојила прво место. Друго такмичење је било у Смедереву у Економској школи где је тема била “Дигитални маркетинг у презентацији”, екипа из Пожаревца је освојила друго место.

Како је година 2025. проглашена за годину археологије за ученике Економско - трговинске школе, као и за ученике других средњих школа припремиће се посебне радионице и презентације везане за музеј и археолошку делатност.

Радионице у музеју

Направиће се крака презентација музеја, ученици ће посетити музеј у неколико наврата. На радионицама у музеју ће сазнати:

- Шта је музеј, чему служи и шта се све чува у музеју
- Ко је све заполесн у музеју?
- Ко су археолози и чиме се баве, начин рада археолога?
- Приче из прошлости о археологији

5. Изложбена делатност

Своје богато културно наслеђе Народни музеј Пожаревац презентује дуги низ година преко тематских изложби, учешћем у манифестацији ***Ноћ музеја*** .

Лимитирајући фактори који се односе на просторни капацитет, онемогућају да се предвиђени садржаји за манифестацију **Ноћ музеја** одвијају у Централној згради музеја, у којој је смештена стална археолошка поставка. Како не би нарушили сталну археолошку поставку, планирана је изложба-инсталација и радионица за децу у Лапидаријуму Музеја.

Изложба и радионица, одвијаће се на отвореном простору и за те потребе неопходно је набавити , материјал за радионицу (папир, боје, четкице, пластелин...)

Назив изложбе и радионице: **“Мали археолози на делу”** : Афирмација и повезивање младих у циљу промовисања археологије у **Години археологије 2025.**

У Етно парку Тулба и Пожаревачком миру за Ноћ музеја планирана је презентација победничких радова ученика Економско - трговинске школе са такмичења у Београду и Смедереву. Такође је планирано и изнајмљивање фото - киоска за израду селфија. Машина за израду селфија се доставља на адресу, и могу се штампати фотографије или магнети.

6. Рад на припреми пројекта

Године 2024. Министарство културе је одобрило пројекат “Шетње кроз историју Пожаревца” . У години 2025. планиран је наставак пројекта “Чувари успомена: Познати пожареваљани и њихова дела”.

Одељење специјалне библиотеке и музејске документације

*(Музејски виши документариста, Маја Шега
Музејски виши документариста, Верица Митровић)*

Музејски виши документариста Маја Шега

Музеј има изузетно богату библиотечку грађу (стручну литературу из области историје, историје-уметности, археологије, етнологије и музеологије) која је формирана од оснивања Музеја 1896. године па до данашњих дана.

У оквиру библиотечког фонда Музеја налази се око 5000 наслова стручне периодике, монографских издања, каталога изложби. Посебно место заузимају разне музејске публикације, добијене међумузејском разменом и монографска издања НМП.

1. Рад на заштити и допуни библиотечке грађе:

План рада библиотеке:

- Библиотека је затвореног типа. У току је **ревизија, инвентарисање** (монографија, периодике, старе и ретке књиге) и **електронска обрада књижног фонда;**
- Вођење музејске хемеротеке;
- Започет процес дигитализације досијеа музејских изложби и других манифестација у организацији музеја и уношење фајлова у базу података;

- Започет процес формирања досијеа теренске документације по приспећу у Музеј, рад на дигитализацији и обједињавању старе теренске документације;

-

- **Набавка стручне литературе:**

Захваљујући издавачкој делатности Музеја, књижни фонд се углавном попуњава штампањем радова музејских стручњака НМП, разменом публикација и поклоном.

2. Изложбена делатност

Своје богато културно наслеђе Народни музеј Пожаревац презентује дуги низ година преко тематских изложби, учешћем у манифестацији **Ноћ музеја**.

- У оквиру манифестације *Ноћ музеја*, у припреми је интерактивна изложба под називом ***Из зрна у причу - Кафа као Инфлуенсер***.

Изложба ће бити постављена у музејском објекту Кућа Добрњчевих, Немањина 9. Изложбу ће реализовати: кустос историчар, Милорад Ђорђевић, виши музејски документариста, Маја Шега и виши препаратор, Јелена Арсенијевић.

Назив изложбе у средишту ставља пут кафе од њеног историјског значаја до њене савремене улоге у онлајн и друштвеним мрежама Instagram, TikTok i Facebook (уметност прављења ликова и облика са млеком у кафи). Спаја историјску и дигиталну димензију кафе.

Из зрна у причу – Њена историја је богата, а њен утицај на свет је непроценљив. Од мистичних почетака у Етиопији, до модерног феномена у глобализованом свету, кафа је створила мостове између култура и постала незаобилазни део нашег живота.

Кафа као Инфлуенсер – сликање са шољицом кафе није само свакодневна навика, већ уметност – то је начин да се исприча прича о себи, свом стилу живота и свом виђењу света. За младе људе, кафа је постала визуелни израз: шољица кафе у руци постаје симбол стила и тренутк опуштања – она је ритуал, уметност, повезаност. Без обзира где се налазимо, шта радимо или колико брзо живимо, кафа постаје симбол заустављеног времена. Она је подсетник да у сваком дану постоји тренутак за заустављање, за уживање, за дијалог са собом и другима.

Интерактивна изложба ***Из зрна у причу - Кафа као Инфлуенсер*** обухвата:

1. Старе и уникатне амбалаже за кафу;
2. Различити типови кафа: од зрна до самлевоног, стари и нови апарати за млевење кафе, стари и нови апарати за млевење кафе и зачињене варијације кафе – попут кафе са циметом, кардамомом, ванилом, чоколадом...;
3. Алат за припрему: стари апарати за филтер кафу, espresso апарати као и модерни апарати;
4. Украсне шољице и филцани – које симболизују различите традиције испијања кафе широм света.

5. Кафа у ликовној и популарној уметности – уметничке слике, постере, графике...;
Приказивање постера или старих реклама за кафиће и брендове кафе као и старински намештај који је карактеристичан за кафане или кафиће из прошлих деценија и који би послужили као фото кутак;
6. Култура кафе: музика, књиге, цитати и филозофија;
7. Интерактивни простор за припрему и дгустацију кафе од стране посетиоца и фото кутак са тематиком кафе;
8. Кафа у филмовима- приказивање сцена у којима кафа игра кључну улогу;
9. У оквиру интерактивне изложбе може се укључити и радионица у оквиру које посетиоци могу да цртају уз ангажовање нашег музејског препаратора Јелене Арсенијевић, која би током трајања изложбе са посетиоцима учествовала у стварању уметничких дела инспирисана кафом, односно кафу би користили као боју.

Овај концепт изложбе о кафи у комбинацији са динамичним и интерактивним приступом омогућава посетиоцима не само да истраже историју и културу кафе, већ и да постану активни учесници у тој причи. Кућа Добрњчевих је простор у коме ће посетиоци уз помоћ свих чула доживети сваки аспект кафе – од њене историје и традиције до њеног места у модерном животу.

3. Рад на припреми пројекта

Рад на припреми пројекта за учешће на конкурс Министарства културе и информисања РС под називом: *Стара и ретка књига - Народни музеј Пожаревац*.

Значај и циљ пројекта: Овај пројекат има за циљ заштиту, рестаурацију и дигитализацију оштећених књига које су од посебног значаја за очување културног наслеђа. Дигитализација старих књига омогућава њихово трајно чување и стварање дигиталне библиотеке са скенираним и дигитализованим верзијама старих књига.

Овим пројектом биће обухваћено и повезивање са другим музејима на територији браничевског округа путем постављања малих уличних библиотека у дворишту Музеја или испред музејске зграде и на тај начин посетиоци могу да наставе своје истраживање након обиласка музеја. (На пример, ако музеј излаже предмете из античког периода, уличне библиотеке могу садржати књиге или публикације о тој теми).

Простор музеја је већ природно повезан са истраживањем, учењем и стварањем интелектуалних веза. Додавање уличних библиотека у ову атмосферу може створити још снажнију повезаност између музеја и образовања. Посетиоци могу узети књиге о темама везаним за музејске збирке (историја-уметности, археологија, историја и етнологија), допунити своје знање или пронаћи инспирацију за даље истраживање. Овим библиотекама се подржава мултигенерацијски приступ учења и читања. Концепт уличних библиотека, постао

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

је глобални тренд који омогућава да се културне институције, као што су музеји, још више повежу са заједницама и пруже додатну вредност у свакодневном животу људи.

Кроз постављање уличних библиотека у оквиру музеја, институција може показати своју посвећеност иновацијама и ширењу свог утицаја на ширу зајдницу. Овај приступ не само да чини књиге и информације доступним свим грађанима, већ и доприноси културној динамици и ангажману посетилаца музеја, стварајући простор за истраживање, учење и међусобну размену идеја.

4. Публиковање

Припрема стручног рада за публикување под називом:

***УЧЕШЋЕ НАРОДНОГ МУЗЈА ПОЖАРЕВАЦ У МЕЂУНАРОДНОЈ МАНИФЕСТАЦИЈИ
НОЋ МУЗЕЈА У ПЕРИОДУ ОД 2007-2024.***

5. Остали послови

- Дежурство и вођење појединачних и групних посета кроз музејске поставке;
- Рад на свим пословима везаних за делатност и активност Музеја.

(Музејски виши документариста, Верица Митровић)

1. Писање пројекта Министарству културе на тему: ***„Истраживање, заштита и очување архивске грађе као културне баштине Народног музеја“***
2. Рад на документацији, архивској грађи: разврставање, препакивање у нове регистре, уношење у базу података у електонској форми, скенирање, и све што је везано за постојећу документацију да би се сачувала од пропадања.
3. План за Ноћ Музеја, прављење презентације и промоција каталога који сам објавила ***„Живот Милоша Обреновића и повезаност са Пожаревцем“***
4. Сарадња са архивским радницима.
5. Сарадња са кустосима.
6. Дежурства, вођење група.
7. Остали послови везани за рад у Музеју.

Директор и општи послови

(В.д. директора и кустос археолог Саша Живановић, Дипломорани економиста за финансијско рачуноводствене послове Магдалена Јанков, Пословни секретар Сања Стојадиновић, Самостални техничар у музејској делатности Марко Радоњић, Техничк послови: Милан Божих, Мирјана Божих, Весна Живановић)

Служба општих послова обухвата опште послове и рачуноводство, као и техничко особље. Служба општих послова обављаће следеће послове: правне, опште, административне, канцеларијске, кадровске, послове јавних набавки, вођење евиденције радног времена запослених, досијеа запослених, старање о комплетирању и чувању пратеће документације, старање о примени и усаглашавању пословања Музеја са важећим законским и другим прописима у овој области, економски и комерцијални послови у вези набавке и продаје, послове противпожарне и физичко-техничке заштите и безбедности на раду и заштите здравља, послове економата и вођења евиденције о основним средствима, инвентару и имовини коју користи Музеј. Из области рачуноводства обављаће се сл. послови: књиговодствени, обрачунски, рачуноводствени и благајнички послови, припрема и израда финансијских програма, планова предрачуна (буџета), извештаја и анализа и других докумената за потребе органа Музеја, у поступку планирања и обезбеђења средстава за рад Музеја или реализације појединих програмских задатака и музејских пројеката, као и извештавање надлежних органа; вођење прописане евиденције у области финансијско-материјалног пословања и старање о комплетирању и чувању пратеће документације.

Марко Радоњић

(Самостални техничар у музејској делатности)

Рад самосталног техничара у музејској делатности умногоме зависи од потреба кустоса, и од њиховог плана рада. Због природе посла и рокова које задају кустоси, реализација рада са кустосима је приоритетна уз извршавање сопствених обавеза.

1. САРАДЊА СА КУСТОСИМА

Услед реализације својих пројеката и задатака, кустосима асистирам кроз следеће послове:

ПРЕЛОМ И ГРАФИЧКИ ДИЗАЈН МУЗЕЈСКИХ И ГАЛЕРИЈСКИХ ПУБЛИКАЦИЈА

- монографија,
- каталога,
- плаката,
- флајера,
- позивница

ФОТОГРАФИСАЊЕ

- Фотографисање музејских предмета за потребе дигитализације и публиковања путем штампаних и електронских медија
- Фотографисање уметничких дела уметника који излажу своје радове у просторијама музеја
- Теренски рад – фотографисање покретних и непокретних културних добара

САСТАВЉАЊЕ ТЕХНИЧКЕ СПЕЦИФИКАЦИЈЕ УРЕЂАЈА

- Састављање техничких спецификација уређаја потребни кустосима, које улазе у документацију за јавне набавке
- Извршни значај ових послова описују кустоси у својим плановима рада.

2. САМОСТАЛНИ РАД

ВЕБ ДИЗАЈН

- Комплетан редизајн верзије сајта музеја за мобилне уређаје

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

Дигитализација и прелазак са физичких на дигиталне формате, заједно са њиховим објављивањем на веб-сајту музеја, представља установу широј публици и доноси бројне предности. У складу са модерним трендовима инклузивности, дигитализација руши физичке баријере и омогућава да музејски предмети и публикације буду доступни стручњацима и ентузијастима како у земљи тако и у иностранству. Ово подстиче улогу музеја као културне и едукативне установе. Такође подстиче радозналост посетилаца у дигиталној сфери да установу културе посете и физички.

- Убацавање дигиталног садржаја у веб сајт музеја

Објава свих каталога од отварања Галерије Народног музеја Пожаревац, ажурирање сајта са сваком новом изложбом.

Циљ јесте да се изађе у сусрет са све већом потражњом за дигиталном конзумацијом, као и да се подсети публика на вредан рад галерије и музеја у протеклих (скоро) деценију и по. Ово служи и у сврху промоције установе објавом квалитетнијих изложби.

ПРОЈЕКТИ

Писање пројекта на тему дигитализације музејских предмета и њихово представљање као извода из музејских збирки на веб презентацији музеја, по узору на многе савремене музеје. Овај пројекат би допринео модернизацији музејске понуде и чинио музејску поставку актуелну у дигиталној сфери.

ТЕХНИЧКО ОДРЖАВАЊЕ

- Инсталација заштитите од струјног удара рачунарске мреже у просторијама општих послова
- Текуће одржавање рачунарских система
- Инсталација службених имејл адреса свим запосленима и умрежавање у јединствену комуникациону мрежу путем мејла ради лакшег обавештавања запослених

УНАПРЕЂЕЊЕ ВЕШТИНА

Дигиталне вештине константно напредују, стога захтевају развијање истих кроз рад и онлајн изворе. Вештине које константно усавршавам су:

- Графички дизајн
- Фотографија
- Обрада фотографија
- Веб дизајн
- UX дизајн

Овај план и програм рада за 2025. годину ставља акценат на сарадњу са кустосима, дигитализацију, техничко одржавање и развој вештина. Приоритетна сарадња са кустосима осигурава квалитетну реализацију изложби и публикација, док дигитализација и редизајн сајта доприносе модернизацији и већој доступности музеја широј публици. Прелазак на дигиталне формате не само што проширује домет музеја, већ и чува његово културно наслеђе за будуће генерације.

Кроз рад на веб дизајну, унапређење техничке инфраструктуре и осмишљавање пројеката, циљ је да се музеј позиционира као савремена институција која одговара изазовима дигиталног доба. Истовремено, стално усавршавање дигиталних вештина доприноси мом професионалном развоју и повећању ефикасности у обављању послова.

Народни музеј Пожаревац
Др Воје Дулића 10
12000 Пожаревац

тел: 012/523-597
012/ 7 220 794

e-mail: mail@muzejpozarevac.rs

Служба општих послова и рачуноводство обављаће и друге послове који по својој природи спадају у делокруг Службе, а који су утврђени законским и подзаконским прописима, Статутом и другим општим актима Музеја.

Техничка служба обављаће курирске послове за потребе Музеја и послове техничког одржавања објеката музеја.

Председница Управног одбора
Марија Васић

в.д. директора Народног музеја Пожаревац
Сапа Живановић